

POSTANOWIENIE

Dnia 18 listopada 2011 r.

Sąd Najwyższy w składzie :

SSN Józef Iwulski (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Małgorzata Gersdorf

SSN Jolanta Strusińska-Żukowska

w sprawie z odwołania W. P.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych

o wznowienie postępowania w sprawie III AUa .../07,

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy, Ubezpieczeń

Społecznych i Spraw Publicznych w dniu 18 listopada 2011 r.,

zażalenia ubezpieczonego na postanowienie Sądu Apelacyjnego w [...]

z dnia 2 czerwca 2011 r.,

oddala zażalenie.

UZASADNIENIE

Postanowieniem z dnia 2 czerwca 2011 r., Sąd Apelacyjny odrzucił skargę ubezpieczonego W. P. o wznowienie postępowania zakończonego prawomocnym wyrokiem Sądu Apelacyjnego z dnia 1 lipca 2008 r., wydanym w sprawie przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych o rentę wypadkową. W uzasadnieniu tego postanowienia Sąd Apelacyjny wywiódł, że skarga o wznowienie postępowania, oparta na podstawie określonej w art. 403 § 2 k.p.c., została złożona z uchybieniem trzymiesięcznego terminu zakreślonego przez art. 407 § 1 k.p.c. (w dniu 16 marca 2011 r.), skoro z twierdzeń samego ubezpieczonego wynika, że najpóźniej w dniu 16 lipca 2010 r. "wykrył" on środki dowodowe w postaci kart ryzyka zawodowego

dotyczących zajmowanych przez niego stanowisk pracy w latach 1990-2004, co do których miał wówczas świadomość tego, że mogą one mieć wpływ na wynik sprawy prawomocnie zakończonej.

Na postanowienie Sądu Apelacyjnego ubezpieczony wniósł zażalenie do Sądu Najwyższego, w którym zarzucił "sprzeczność istotnych ustaleń Sądu z treścią zebranego w sprawie materiału", polegającą na przyjęciu przez Sąd Apelacyjny, że ubezpieczony uchybił terminowi do złożenia skargi o wznowienie postępowania w sytuacji, gdy ze zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego wynika, iż ubezpieczony dopiero bezpośrednio przed wniesieniem do Sądu Apelacyjnego skargi o wznowienie postępowania - najprawdopodobniej w marcu 2011 r. - mógł prawidłowo ocenić ich potencjalny wpływ na wynik sprawy. Zdaniem żalącego się, pismo procesowe z dnia 16 lipca 2010 r. (w którym ubezpieczony powołał się "z ostrożności procesowej" na "wykrycie" kart ryzyka zawodowego) zawierało jedynie dodatkowy wniosek dowodowy, który miał wpłynąć na wynik postępowania zainicjowanego wniesieniem przez ubezpieczonego poprzedniej skargi o wznowienie postępowania (z dnia 21 czerwca 2010 r.) opartej na wykryciu przez ubezpieczonego innego środka dowodowego (w postaci wyroku Sądu Najwyższego z dnia 27 kwietnia 2009 r., I UK 336/08). W spornym piśmie skarżący zamierzał tylko przytoczyć dodatkowe dowody na poparcie swych twierdzeń, wobec czego nie mógł na tamtym etapie postępowania uświadomić sobie prawdopodobnego wpływu tych środków dowodowych na wynik sprawy. Żalący się wniósł o uchylenie postanowienia Sądu Apelacyjnego i "przyjęcie do merytorycznego rozpoznania skargi o wznowienie postępowania".

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Należy zauważyć, że zaskarżone niniejszym zażaleniem postanowienie Sądu Apelacyjnego z dnia 2 czerwca 2011 r. zostało wydane w złożonej sytuacji procesowej. Mianowicie, żalący się w związku ze zdarzeniami, które miały miejsce w dniach 31 marca 2004 r. i 3 czerwca 2004 r. (które jego zdaniem nosiły znamiona wypadku przy pracy) wystąpił do organu rentowego o przyznanie mu dwóch

świadczeń z ubezpieczenia wypadkowego: 1) jednorazowego odszkodowania z tytułu uszczerbku na zdrowiu oraz 2) renty wypadkowej.

W sprawie dotyczącej pierwszego ze zgłoszonych przez ubezpieczonego żądań (przyznania prawa do jednorazowego odszkodowania z tytułu uszczerbku na zdrowiu spowodowanego wypadkiem przy pracy) ubezpieczony również wniósł skargę o wznowienie postępowania zakończonego prawomocnym wyrokiem Sądu Okręgowego-Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w K. z dnia 22 stycznia 2010 r., X Ua .../09, opierając ją na podstawie "wykrycia" prawomocnego wyroku Sądu Najwyższego z dnia 27 kwietnia 2009 r., I UK 336/08. Skarga w tej sprawie została dwukrotnie odrzucona przez Sąd drugiej instancji postanowieniami z dnia 22 kwietnia 2010 r. i z dnia 5 listopada 2010 r., X Ua .../10. Na to drugie postanowienie ubezpieczony wniósł zażalenie do Sądu Najwyższego, które zostało oddalone postanowieniem z dnia 4 kwietnia 2011 r., I UZ 7/11. Nadto, w dniu 16 września 2011 r. do Sądu Najwyższego wpłynęła skarga ubezpieczonego o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego wyroku Sądu Okręgowego z dnia 22 stycznia 2010 r., zarejestrowana pod sygnaturą I BU 12/11 (dotychczas nierozpoznana).

W sprawie dotyczącej renty wypadkowej (a więc w sprawie, której dotyczy przedmiotowa skarga o wznowienie postępowania i rozpoznawane zażalenie) zakończonej prawomocnym wyrokiem Sądu Apelacyjnego z dnia 1 lipca 2008 r., III AUa .../07 (oddalającym apelację od wyroku Sądu pierwszej instancji oddalającego odwołanie od decyzji organu rentowego odmawiającej przyznania wnioskodawcy prawa do renty), ubezpieczony wniósł skargę kasacyjną. Sąd Najwyższy postanowieniem z dnia 17 lutego 2009 r., I UK 348/08, odmówił przyjęcia jej do rozpoznania, wskazując w uzasadnieniu, że odmowa przyznania wnioskodawcy renty wypadkowej przez organ rentowy była konsekwencją stwierdzenia u wnioskodawcy braku niezdolności do pracy spowodowanej wypadkiem przy pracy. Zgodnie z poczynionymi w tej sprawie ustaleniami, zdarzenia, na podstawie których ubezpieczony wywodził swe żądania, nie nosiły znamion wypadku przy pracy (cierpiący na padaczkę ubezpieczony zasłabł w pracy, wobec czego zdarzenie nie było spowodowane przyczyną zewnętrzną). Pismem z dnia 16 września 2009 r. wnioskodawca - w oparciu o art. 87¹ § 1 i 2 k.p.c. - złożył do Sądu Najwyższego

wniosek o ustanowienie pełnomocnika z urzędu celem złożenia skargi o wznowienie postępowania zakończonego postanowieniem odmawiającym przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania. Postanowieniem z dnia 12 listopada 2009 r., I UO 1/09, Sąd Najwyższy odmówił wnioskodawcy ustanowienia pełnomocnika z urzędu, powołując się na to, że postępowanie kasacyjne, zakończone odmową przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania, nie podlega wznowieniu, wobec czego zgłoszony wniosek o ustanowienie pełnomocnika procesowego z urzędu jest bezprzedmiotowy.

Następnie, w dniu 21 czerwca 2010 r. ubezpieczony wniósł do Sądu Apelacyjnego skargę o wznowienie postępowania zakończonego prawomocnym wyrokiem tego Sądu z dnia 1 lipca 2008 r., III AUa .../07, opierając ją na podstawie wskazanej w art. 403 § 3 k.p.c. ("wykrycie" prawomocnego wyroku Sądu Najwyższego z dnia 27 kwietnia 2009 r., I UK 336/08, dotyczącego identycznego przypadku, jak w niniejszej sprawie, czyli istnienia przyczyny zewnętrznej wypadku przy pracy). Skarga ta została przez Sąd Apelacyjny odrzucona postanowieniem z dnia 8 lipca 2010 r., III AUa .../10, z uzasadnieniem, że przywołany w skardze wyrok Sądu Najwyższego nie jest wyrokiem dotyczącym tego samego stosunku prawnego, którego ma dotyczyć wznowienie, a więc ta okoliczność nie stanowi podstawy wznowienia określonej w art. 403 § 2 k.p.c. Postanowienie to ubezpieczony zaskarżył zażaleniem, które Sąd Najwyższy oddalił postanowieniem z dnia 20 stycznia 2011 r., I UZ 164/10. W uzasadnieniu zażalenia żalący się podniósł, że nowe środki dowodowe - uzasadniające wznowienie postępowania w tej sprawie - skutecznie wskazał w kolejnym piśmie procesowym z dnia 16 lipca 2010 r., które należy traktować jako uzupełnienie skargi o wznowienie postępowania. Tym samym "pełna treść" skargi o wznowienie postępowania powinna być "dekodowana" zarówno z lektury pisma procesowego z dnia 17 czerwca 2010 r., jak i z pisma procesowego z dnia 16 lipca 2010 r. Tymczasem postanowienie Sądu Apelacyjnego odrzucające skargę ogranicza się wyłącznie do treści pisma procesowego z dnia 17 czerwca 2010 r. i nie obejmuje całości skargi o wznowienie. Nowymi środkami dowodowymi, uzasadniającymi wznowienie postępowania, są sporządzone przez byłego pracodawcę ubezpieczonego (Kompanię Węglową S.A. - KWK H.) karty oceny ryzyka zawodowego stanowiska

pracy. Owe karty dotyczą stanowisk pracy ślusarzy i górników zatrudnianych pod ziemią, a więc dotyczą stanowisk pracy, na których ubezpieczony wykonywał pracę.

Rozpoznawane zażalenie nie jest zasadne, bowiem w zaskarżonym postanowieniu z dnia 2 czerwca 2011 r. Sąd Apelacyjny trafnie przyjął, że skarga o wznowienie postępowania, którą oparto na podstawie określonej w art. 403 § 2 k.p.c., została złożona z uchybieniem ustawowego, trzymiesięcznego terminu określonego w art. 407 § 1 k.p.c. Szczególnego podkreślenia wymaga, że nawet sam skarżący nie zaprzeczał (a nawet wprost podnosił w uzasadnieniu poprzedniego zażalenia będącego przedmiotem rozpoznania Sądu Najwyższego w sprawie I UZ 164/10), iż nowe środki dowodowe - mające w jego przekonaniu uzasadniać wznowienie prawomocnie zakończonego postępowania w sprawie o rentę wypadkową (karty oceny ryzyka zawodowego) - "skutecznie wskazał" w piśmie procesowym z dnia 16 lipca 2010 r. Należy więc uznać, że z całą pewnością "wykrycie" przez ubezpieczonego tych środków dowodowych nastąpiło najpóźniej w dniu 16 lipca 2010 r., czyli w dacie wniesienia do Sądu drugiej instancji pisma procesowego zatytułowanego "wniosek o dopuszczenie dowodu". W konsekwencji co najmniej od tej daty biegł trzymiesięczny termin przewidziany do wniesienia skargi o wznowienie postępowania, opartej na podstawie sprowadzającej się do wykrycia przez ubezpieczonego kart oceny ryzyka zawodowego. W celu zachowania terminu przewidzianego w art. 407 § 1 k.p.c. ubezpieczony powinien wnieść skargę o wznowienie postępowania najpóźniej w dniu 16 października 2010 r. Tymczasem, jak wynika z materiału procesowego sprawy, skargę ubezpieczony złożył dopiero w marcu 2011 r., a więc niewątpliwie dopiero po kilku miesiącach od upływu terminu ustawowego.

Twierdzenie, że złożone przez ubezpieczonego w dniu 16 lipca 2010 r. pismo procesowe ("wniosek o dopuszczenie dowodu") należało potraktować jako uzupełniające pismo procesowe wniesione w sprawie wywołanej złożeniem przez niego poprzedniej skargi o wznowienia postępowania zakończonej prawomocnym wyrokiem Sądu Apelacyjnego z dnia 1 lipca 2008 r., zostało już ocenione przez Sąd Najwyższy, który oddalił zażalenie postanowieniem z dnia 20 stycznia 2011 r., I UZ 164/10. Podkreślenia wymaga, że poprzednia skarga (z dnia 21 czerwca 2010 r.) została oparta na innej niż obecnie podstawie faktycznej, jakkolwiek obie te skargi

zostały skonstruowane na identycznej podstawie normatywnej (art. 403 § 2 k.p.c.). O ile w poprzedniej skardze ubezpieczony podstawy wznowienia upatrywał w "wykryciu" wyroku Sądu Najwyższego z dnia 27 kwietnia 2009 r., I UK 336/08, o tyle w aktualnej skardze okolicznością, na której została skonstruowana skarga o wznowienie postępowania, było "wykrycie" kart oceny ryzyka zawodowego. W postępowaniu ze skargi o wznowienie postępowania sąd rozpoznaje sprawę na nowo, ale jedynie w granicach, jakie określa podstawa wznowienia (art. 412 § 1 k.p.c.). Oznacza to, że w odniesieniu do każdej z osobna podstawy wznowienia sąd bada, czy skarżący zachował termin ustawowy przewidziany do złożenia skargi. Przy rozpoznaniu poprzedniej skargi o wznowienie, której podstawą było "wykrycie" wyroku Sądu Najwyższego (I UK 336/08), ocenie Sądu drugiej instancji nie podlegała (i nie mogła podlegać) kwestia związana z "wykryciem" innego, kolejnego środka dowodowego w postaci kart oceny ryzyka zawodowego (przesądza o tym postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 20 stycznia 2011 r., I UZ 164/10). Na tę podstawę ubezpieczony powołał się w skardze o wznowienie złożonej w dniu 16 marca 2011 r., ale ta skarga została wniesiona po terminie określonym w art. 407 § 1 k.p.c., gdyż o tej podstawie ubezpieczony dowiedział się najpóźniej w dniu 16 lipca 2010 r.

Z tych względów Sąd Najwyższy oddalił zażalenie jako nieuzasadnione w oparciu o art. 398¹⁴ w związku z art. 394¹ § 3 k.p.c.